

Deres ref.: 23/1961

Oslo, 4. sept 2023

**HØRINGSUTTALELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING – HØRING OM
BEGJÆRINGER OM ANERKJENNELSE ETTER EKTESKAPSLOVEN §18B OG
18C AV EKTESKAP INNGÅTT ETTER UTENLANDSK RETT**

1. Om Rettspolitisk forening

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, studenter i juridiske fag og andre interesserte. Rettspolitisk forening arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og for å bedre den rettslige situasjonen til sosialt vanskeligstilte grupper.

2. Forslaget som helhet

Vi ønsker med dette å knytte noen bemerkninger til departementets høringsnotat med fokus på gjennomføringen av forslaget, og de spesifikke punktene departementet ønsket tilbakemelding på. Vi er overordnet positive til forslaget, men med enkelte forbehold.

3. Bør informasjon om at ekteskapet bør søkes anerkjent av Statsforvalteren framgå av UDI's nettsider?

Vi støtter forslaget, men stiller spørsmål ved om det er forsvarlig at personene det gjelder må betale søknadsgebyr før Statsforvalteren har fattet vedtak. Det er enklere for UDI og Statsforvalteren å samarbeide om informasjonsutveksling vedr. søknader om anerkjennelse enn det er for utlendinger å vite hvor de skal orientere seg hos en ukjent forvaltning. Det bør derfor utredes om det er hensiktsmessig at UDI avklarer med Statsforvalter om ekteskapet er anerkjent før de åpner for søknad og søknadsgebyr, ettersom slik anerkjennelse er en forutsetning for positivt vedtak fra UDI.

Endringen i ekteskapsloven innebærer at UDI i disse tilfellene ikke vil ha kompetanse til å vurdere om det er et ekteskap som kan danne grunnlag for opphold i Norge. Der ekteskapet ikke er anerkjent av Statsforvalteren, vil det innebære et avslag på søknad om opphold etter utlendingsloven § 40. Det er derfor svært viktig at søkerne får informasjon om dette i

forbindelse med søknadsprosessen på ambassader eller søknadssentre, og at det er tilgjengelig informasjon på UDI sine nettsider. Det kan gjøres slik departementet foreslår gjennom at det legges inn i sjekklister og i den generelle informasjonen på UDIs nettside. Det bør være mulig å finne informasjon om alle krav for å få familieinnvandring samlet på ett sted.

Der det likevel ikke blir sendt en begjæring om anerkjennelse av ekteskap, men sendt en søknad om familieinnvandring til UDI, har søkeren betalt et søknadsgebyr på 10 500 kroner. Det vil for mange være en stor økonomisk belastning. Foreningen foreslår at det i disse tilfellene sendes et brev til søkeren om hvordan en slik begjæring fremmes og at det settes en nærmere frist for å sette frem begjæringen. Da vil det ikke fattes et automatisk avslag uten at søkeren får anledning til å rette feilen og søkerne får en reell sjanse til å få søknaden sin behandlet når Statsforvalteren har behandlet begjæringen. Samtidig stilles det krav til søkeren om å ta disse stegene innen rimelig tid. Dette skrivet kan være et standardskriv, og vil på den måten ikke kreve store ressurser fra UDI.

3.1. Særlig merknad knyttet til endring i ansvarsfordeling og utlendingsforskriften § 10-8

Etter utlendingsforskriften § 10-8 siste ledd kan det gjøres unntak fra kravet om fremtidig inntekt for referansepersonen i Norge når referansepersonen er flyktning, søknad om familieinnvandring er fremmet og søknadsgebyr er betalt innen seks måneder etter at referansepersonen fikk oppholdstillatelse. Det kreves også at søkeren møter opp personlig etter avtale ved utenriksstasjon eller en ekstern tjenesteyter innen ett år og leverer alle nødvendige vedlegg til søknaden. Dette unntaket gjelder også for kravet om tidligere inntekt, jf. utlendingsforskriften § 10-9 første ledd.

Foreningen ønsker å understreke betydningen av dette unntaket fra kravet om sikret underhold, som er en viktig sikkerhetsventil for å verne om familielivet til nyankomne flyktninger.

Endringen i ekteskapsloven kommer til å gjøre at flere fremmer begjæringer om anerkjennelse av ekteskap til Statsforvalteren. Det vil antageligvis også gjøre at saksbehandlingen øker. Søkerne som er omfattet av endringen vil rådes til å vente med å fremme søknad om familieinnvandring frem til Statsforvalteren har behandlet begjæringen. Det vil være svært uheldig om det medfører at familiemedlemmer av flyktninger ikke lenger kan være omfattet av unntaket fra underholds kravet.

Det kan i dag gjøres unntak fra fristene dersom søkeren har vært forhindret fra å registrere eller fremme søknaden på et tidligere tidspunkt på grunn av forhold som "ligger utenfor søkerens kontroll", jf. § 10-8 siste ledd. Foreningen ber derfor departementet om å instruere UDI eller forskriftsfeste at ventetid for behandling av begjæringen om anerkjennelse av ekteskap, hensyntas i denne vurderingen.

4. Finnes det en hensiktsmessig måte å gi informasjon på i tilfeller hvor den eller de som begjærer anerkjennelse ikke samtidig har framsatt (eller planlegger å framsette) søknad om familieinnvandring?

Vi mener informasjonsbehovet her kan ivaretas av den alminnelige veilednings- og utredningsplikten i forvaltningen.

5. Er det hensiktsmessig at Folkeregisteret blir orientert om vedtak om å ikke anerkjenne ekteskap?

Vi mener dette er hensiktsmessig for framtidig saksopplysning.

6. Bør UDI/UNE dele sine retningslinjer for vurdering av tvang med Statsforvalteren?

Dette er formålstjenlig da det forebygger motstridende vurderinger i samme sak i forvaltningen. Motstridende vurderinger kan skade tilliten til forvaltningens prosess og organisering.

7. Bør det forskriftsfestes et krav til intervju av personer under 18 år med hjemmel i ekteskapslovens 18b og 18c om “Statsforvalterens saksbehandling”?

Vi mener det er støtte i en naturlig forståelse av ordlyden for dette. Dessuten tilsier hensynet til forsvarlig saksbehandling at Statsforvalteren i viktige saker for enkeltmennesket som dette ikke utelukkende må basere seg på skriftlig dokumentasjon.

8. Bør andre myndigheter enn politiet bistå i intervjuprosessen?

Vi mener det er formålstjenlig også å forskriftsfeste adgangen til tolk.

Tolkeloven § 6 (1) første punktum slår fast at offentlige organer skal bruke tolk når det følger av lov. Dersom tolkeadgangen ikke er lovregulert er det opp til forvaltningens saksbehandlere å avgjøre om tolk er nødvendig. Vi kan ikke se for oss mange tilfeller hvor tolk ikke vil være nødvendig i sakene om begjæring om anerkjennelse av ekteskap, og foreslår derfor at adgangen til tolk forskriftsfestes slik at tolkeloven § 6 (1) kommer til anvendelse.

Dette underbygges av at det fremgår av høringsnotatet at det er særdeles få saker om begjæring om anerkjennelse av ekteskap etter ekteskapsloven. Lovfesting vil følgelig ikke innebære betydelige kostnader.

9. Er eventuell deling av personlig informasjon mellom UDI/UNE og Statsforvalteren i tråd med personvernforordningen?

Vi er enig i at det foreligger et særskilt rettslig grunnlag etter personvernforordningen artikkel 3. nr. 1, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4.

***

Rpf takker for anledningen til å delta i høringsrunden. Eventuelle spørsmål kan rettes til styret2@rpf.no.

Med vennlig hilsen

for **Rettspolitisk forening**

Victor Håland